

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

R

S

T

U

V

X

Y

Z

Nr

9909

1. Obiekt

M29/1 KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. MIKOŁAJA BPA

2. Czas powstania

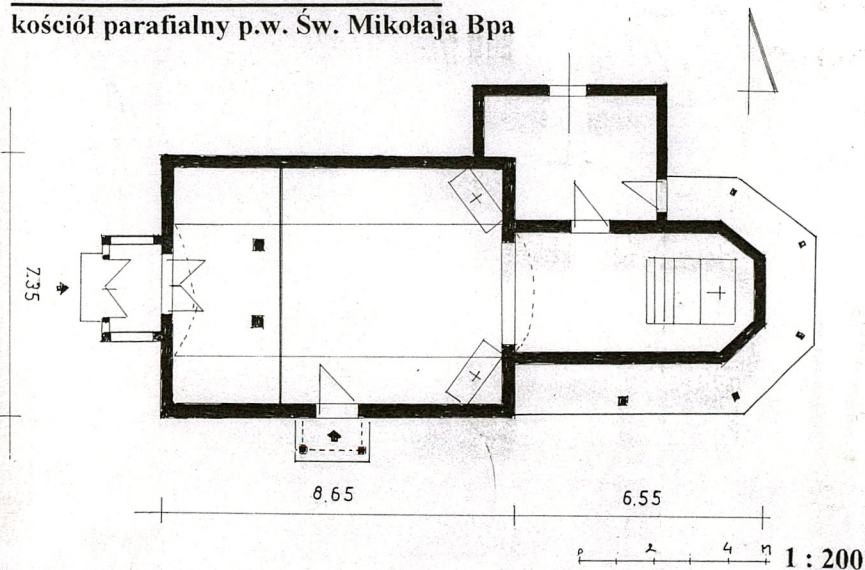
XVII w.

3. Miejscowość

MOSZCZENICA NIŻNA

MOSZCZENICA NIŻNA

kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja Bpa

4. Adres 33-340 Stary Sącz

Moszczenica Niżna 130

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo małopolskie

gmina Stary Sącz

pow. NOWOSĄDECKI

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo krakowskie

powiat Nowy Sącz

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymsko-Katolicka

p.w. Św. Mikołaja Bpa

Diecezja Tarnowska, 33-340

Stary Sącz Moszczenica Niż.

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A-211 data 22.12.1970

A-77

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Parafia fundacji rycerskiej istniała 2 połowie XIII w., wzmiankowana w 1326 roku w wykazach świętopietrza. Od 1573 roku stanowiła filię parafii starosądeckiej. W końcu XVIII stulecia wieś była terenem osadnictwa niemieckiego (józefińskiego) i powstała tu kolonia Moszczenica Niżna (Morau). Rektorat erygował biskup Jan Piotr Stepa w 1957 roku, jako przynależący do parafii w Starym Sączu. Ponownie parafią stała się od 1980 roku. Obecny kościół wzniesiony został na miejscu starszego w XVI lub XVII stuleciu, bez wyraźniejszych cech stylowych, z reminiscencjami gotyckimi. Od czasu powstania był kilkakrotnie odnawiany, m.in. w 1958 r. i gruntownie w l. 1977-78, 2004. W trakcie przebudów utracił wiele pierwotnych cech stylowych.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje).

Sytuacja. Kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja Bpa położony jest na niewielkiej działce znajdującej się w środkowej części wsi, po zachodniej stronie głównej drogi prowadzącej przez Moszczenicę Niżną ze Starego Sącza do Mosycyeny Wyżnej. Granice działki wytyczone są drewniano-murowanym ogrodzeniem z bramą prowadzącą przez most nad potokiem od strony południowej. Kościół jest orientowany. Przed frontem od strony zachodniej znajduje się drewniana dzwonnica wolnostojąca, zbudowana prawdopodobnie w XVIII stuleciu.

Kościół drewniany, konstrukcji zrębowej, szalowany deskami. Jednonawowy, z wąskim prezbiterium zamkniętym trójbocznie i ujętym niskimi, zadaszonymi sobotami. Po północnej stronie prezbiterium prostokątna zakrystia. Od frontu niewielki przedsionek o oszalowanych ścianach, od południa niewielka otwarta kruchta z daszkiem na słupach. Wnętrze nakryte pozornym sklepieniem kolebkowym, z płaskimi szalowanymi odcinkami po bokach. Otwór tęczy o wykroju półkolistym. Dach kościoła siodłowy, wysoki, kryty blachą. Wyposażenie wnętrza w większości późnorennesansowe.

Materiał, konstrukcja, technika.

Podmurówka wykonana z kamienia i cegły, na zaprawie cementowo-wapiennej, wzmacniana betonem. Podwaliny wykonane z drewna iglastego wiązanego w węglach na zamek z zaciągami. Ściany wzniesione w konstrukcji zrębowej. Z zewnątrz elewacje pokryte szalunkami deskowymi, przybijanymi w układzie pionowym na styk, z listwowaniem na złączach, malowane w kolorze brązowym. Dołem przy podwalinach wydane listwy cokołowe, chroniące podwaliny. Konstrukcja sobót słupowa z mieczowaniem. Wewnątrz świątyni ściany oszalowane deskami o naturalnym kolorze drewna.

Sklepienie nad wnętrzem pozorne deskowe, kolebkowe, o płaskich odcinkach po bokach. Otwór tęczy o wykroju półkolistym, z belką, na której późnogotycki krucyfiks z l. połowy XVI wieku.

Chór muzyczny wsparty na dwu słupach, z deskową, ozdobną balustradą.

Posadzka kościoła ze sztucznego marmuru.

Otwory okienne prostokątne, małe, z parami zbliżonych okien, umieszczone w południowej ścianie nawy i prezbiterium. Okna drewniane o drobnych podziałach kwaterowych.

Otwory wejściowe prostokątne, z drzwiami jedno- i dwuskrzydłowymi mocowanymi w o-drzwiach belkowych. W ścianie południowej nawy drzwi z ozdobnymi zawiasami i starym zamkiem kowalskiej roboty.

Dach kościoła siodłowy, o wspólnej dla nawy i prezbiterium kalenicy. Więźba drewniana pobita deskami i blachą. Od frontu, nad przedsionkiem wydany przyczółek. W kalenicy dachu wieżyczka na sygnaturkę, sześcioboczna z ażurową latarnią, nakryta blaszaną kopułką. Daszek nad sobotami pobity gontem.

Wyposażenie wnętrza.

Ołtarz główny - późnorennesansowy, pochodzący zapewne z XVII wieku. Retabulum architektoniczne, jednokondygnacyjne, flankowane kolumnkami, o bogatym opracowaniu detalem stolarskim i syncerskim. W polu środkowym obraz Św. Mikołaja Bpa, barokowy, z XVII wieku. W zwieńczeniu obraz Św. Kingi (w miejsce wzmiankowanego uprzednio obrazu Św. Zofii z córkami).

Ołtarz boczny przy tęczy (lewy) - późnorennesansowy, z datą 1679, z retabulum o charakterze tryptyku w ramie architektonicznej. W polu środkowym obraz Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej, na skrzydłach sceny: Nawiedzenie, Narodzenie, Obrzezanie oraz Chrystus dwunastoletni w świątyni. W zwieńczeniu Veraicon.

Ołtarz boczny przy tęczy (prawy) - późnorennesansowy, z datą 1646, o analogicznym ukształtowaniu plastycznym. W polu środkowym obraz Ukrzyżowania, na skrzydłach św. Stanisław Bp, św. Kinga, Anioł i NMP komponująca się w scenę Zwiastowania. W zwieńczeniu św. Mikołaj. W predelli grupa adorujących świętych.

14. Kubatura ok. 800 m ³	15. Powierzchnia użytkowa ok. 90 m ² zabudowy ok. 110 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół parafialny	17. Użytkowanie obecne kościół parafialny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Zob. pkt 12.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Budowla ogólnie w dobrym stanie technicznym.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Otoczyć opieką konserwatorską.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

25. Opracowań

tekst ..... mgr Marek H. Grabski ..... listopad 2005.
..... imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... j.w. .... listopad 2005.
..... imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... j.w. .... listopad 2005.
..... imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... archiwum autora

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

22. Bibliografia

1. Rocznik Diecezji Tarnowskiej za 1972, s. 454-455.
2. Kornecki M., Dawne drewniane kościoły i dzwonnice w Diecezji Tarnowskiej, "Currenda", nr 4-6, Tarnów 1986, s. 199-200.
3. ks. J. Rzepa, M. Kornecki, Dzwony Diecezji Tarnowskiej, Kraków 2001.
4. Brykowski R., Kornecki M., Drewniane kościoły w Małopolsce Południowej, Ossolineum 1984.
5. Kumor B., Archidiakon sądecki, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne", t. 8-9. Lublin 1964, s. 40, 72.
6. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T.1, Woj. Krakowskie, pod red. J. Szablowskiego, Warszawa 1953, s. 307-308.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

1. Miejscowość MOSZCZENICA NIŻNA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ parafialny p.w. Św. Mikołaja Bpa.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C.d. tekstu + ilustracje.
-------------------------------------	--	---

c.d. pkt 13.

Ponadto w inwentarzach kościoła wzmiankowane:

Obraz Sąd ostateczny, ludowy, z XVIII w.

Obraz Ukrzyżowanie, ludowy, z XVIII w.

Obraz Ecce Homo, ludowy, z XVIII w.

Krucyfiks procesyjny, barokowo-ludowy, z XVIII w.

Dwa ornaty z tkanin z 2 połowy XVIII w.

W otoczeniu kościoła:

Dzwonnica wolnostojąca, wzniesiona prawdopodobnie w XVIII wieku. Drewniana, konstrukcji słupowej, oszalowana. Kwadratowa, z przyziemem osłoniętym skośnym gontowym fartuchem. Dach namiotowy, kryty. Dzwon Maria odlany w 1956 roku, z okazji podjęcia starań o utworzenie oddzielnej od Starego Sącza parafii oraz 300-letniej rocznicy panowania w narodzie Królowej Polski. Odlewnia Felczyńskich w Przemyśle, wysokość 45 cm, średnica płaszcza 45 cm, plakietka MB Częstochowskiej, napisy.

widok od płn-zach

widok od
płd-zach.

Wkładkę założył : mgr M.H.Grabski XI 2005.
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....arch.autora.....

widok od południa

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOSZCZENICA NIŻNA	Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja Bpa.	Ilustracje dodatkowe.

widok od wschodu

widok od pld-wsch.

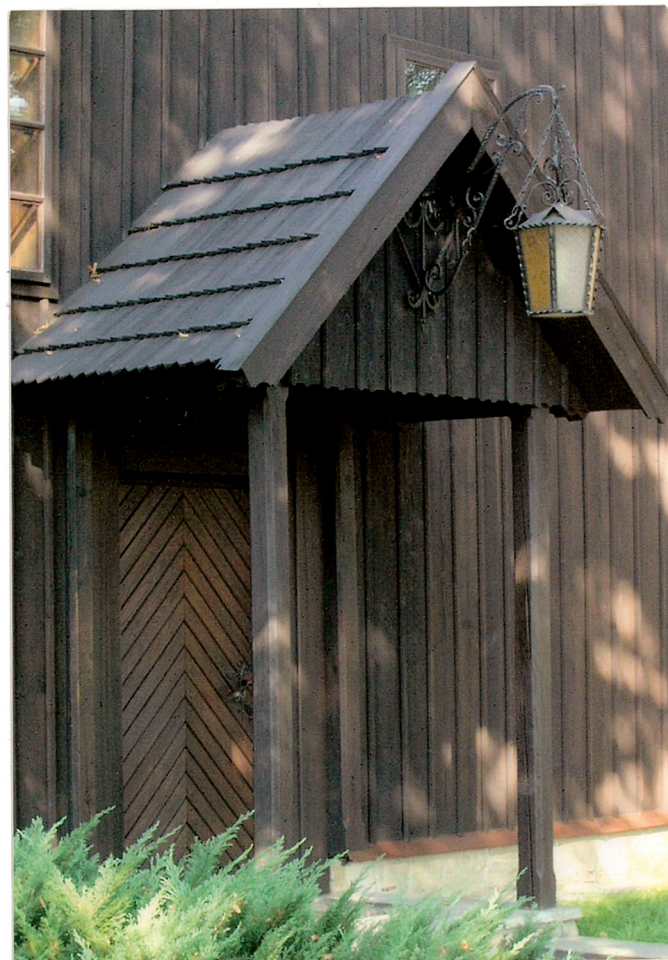
Wkładkę założył : mgr M.H. Grabski XI 2005 r.
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora...

zakrystia

wejście od południa

soboty

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOSZCZENICA NIŻNA	Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja Bpa.	Ilustracje dodatkowe.

ołtarz boczny - lewy

ołtarz główny

ołtarz boczny - prawy

mgr M.H. Grabski XI 2005 r.

Wkładkę założył :.....

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. aut.

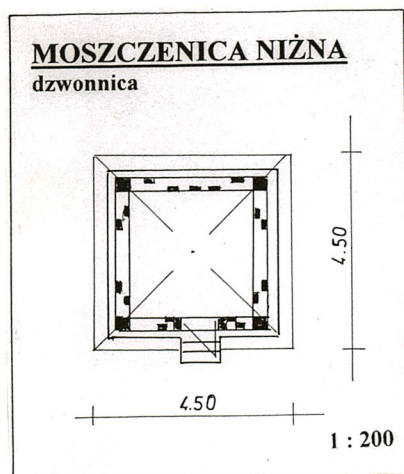
widok na chór muzyczny

ściana południowa nawy

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOSZCZENICA NIŻNA	Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja Bpa.	Ilustracje dodatkowe.

rzut przyziemia
dzwonnicy

widok od płd-wsch.

widok od płn-wsch.

Wkładkę założył mgr M.H. Grabski XI 2005 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora

wejście do dzwonnicy